

Brabant heeft een rijke traditie in het ondersteunen van leefbaarheid in de gemeenten. De provincie dreigt echter alle opgebouwde kennis in de ijskast te zetten en financiële middelen voor organisaties af te knippen.
PIET HEIN JONKERGOUW EVERT VAN SCHOONHOVEN PIETER VAN WIJK

Provinciale Staten nemen op vrijdag 13 november besluiten over de provinciale begroting voor de komende jaren. Ter voorbereiding daarvan vindt morgen in het provinciehuis een rondetafelgesprek plaats over het thema 'Sociale Veerkracht in Brabant'. Een aantal maatschappelijke organisaties worden in de gelegenheid gesteld om het woord te voeren. Wij zijn blij met die uitnodiging en willen graag onze visie geven, maar we willen ook onze zorg over de koers van de provincie delen.

Brabant en Brabanders staan voor grote uitdagingen. De uitdagingen zijn breed - demografisch, economisch, sociaal, woningbouw, energie, klimaat, mobiliteit - en door corona nog eens extra verscherpt. Tegelijkertijd tonen de ontwikkelingen in de afgelopen maanden, dat veel Brabanders en organisaties bereid zijn samen de schouders eronder te zetten. In ons werk zien we dit dagelijks.

Daarom zijn de Koepel van Zorgcoöperaties Zuid-Nederland, 't Heft en de Vereniging van Kleine Kernen, samen met ZET en Zorgbelang de Leefbaarheidsalliantie Goed Leven in Brabant 2030 gestart. Op basis van gezamenlijke veld- en netwerkkenis, professionele expertise en gemeenschapskracht blijven we ons inzetten voor een leefbaar en vitaal Brabant. Gezamenlijk inzetten betekent: een centraal informatiepunt, kennisdeling organiseren, nieuwe initiatieven op gang helpen, verbindingen leggen (Rijk - regio - lokaal).

De provincie kan hierin een belangrijke rol hebben. En Brabant heeft een rijke traditie in het ondersteunen van leefbaarheid. Joop van Hezik, voormalig wethouder van Oisterwijk en voormalig lid van Provinciale Staten, wees in zijn artikel van afgelopen zaterdag op het programma Dementievriendelijke Gemeenten, waarbij 60 van de 62 Brabantse gemeenten zich hebben aangesloten [BD 31 oktober; 'Aanpak dementie kan generaties overschrijden']. We kunnen meer voorbeelden en programma's noemen, zoals leefbare wijken en dorpen (IDOPS), Slimme Zorg en recent STERK BRABANT en sociale ondernemingen. De provincie kan ervoor zorgen dat goede voorbeelden navolging krijgen en daarmee helpen voorkomen dat iedere gemeente of elk initiatief het wiel opnieuw moet uitvinden. Innovatie en onderzoek stimuleren. Van Hezik betreurt het dat de provincie vaak te vroeg afhaakt, precies op het moment dat de aanpak succes begint te boeken. Tine de Moor, sociaal historicus en gespecialiseerd in coöperaties en bewonersinitiatieven, signaleert iets vergelijkbaars: initiatieven krijgen in een beginfase vaak hulp en enthousiaste reacties, maar als er doorgezet moet worden, dan houdt het op.

Breed draagvlak

Met onze Leefbaarheidsalliantie willen we Brabant, Brabanders en nieuwe en bestaande initiatieven vooruithelpen. We hebben breed draagvlak in Brabant. Brede netwerken. Relaties met landelijke organisaties, lokale overheden en met een scala aan maatschappelijke partners (zorgverzekeraars, banken en bedrijven).

Wij hopen dat ook de provincie blijft meedoen. In de afgelopen jaren hebben wij veel en vaak met de provincie samengewerkt. Ook programma's in opdracht van de provincie uitgevoerd. Wij menen dat het juist nu van belang is om hierin door te gaan, een volgende stap te zetten, in provinciaal jargon 'nog meer impact te realiseren'. Maar tot nu toe lijkt het alsof de provincie een andere, ons inziens verkokerde, weg is ingeslagen.

In woorden is het prima. In de Omgevingsvisie staat het stimuleren van brede welvaart en het versterken van de economische, ecologische en sociale kwaliteiten van Brabant centraal. Brabant staat voor grote opgaven en transities die veel vragen van Brabanders. 'Niet voor niets hebben we leefbaarheid als onze zesde provinciale opgave benoemd', schrijft het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten in de notitie Samenleving: Invulling geven aan onze maatschappelijke opgave Leefbaarheid als onderdeel van het samenbindende thema Brede Welvaart. Maar vervolgens wordt alle kennis die is opgebouwd in de ijskast gezet, worden de financiële middelen voor organisaties stopgezet en moeten nieuwe initiatiefnemers voor ondersteuning en kennis aankloppen bij programma's zoals economie, energietransitie, mobiliteit, wonen en milieu. Met andere woorden: wat we gezamenlijk aan kennis, ervaring, expertise hebben opgebouwd, zetten we stop. We beginnen opnieuw en dat doen we op zeer verkokerde wijze, waarin de provinciale organisatie-indeling uitgangspunt is en niet de maatschappelijke opgave. En dat op een moment dat andere provincies, zoals Limburg, Gelderland, Overijssel, Drenthe, juist wél, via het formuleren van een Sociale Agenda, veel meer ruimte maken voor versterking van een integrale aanpak van leefbaarheid en brede welvaart.

Dorps- en wijkraden, energiecoöperaties, bewonersinitiatieven op het gebied van welzijn en zorg, woonzorginitiatieven, gemeenschapsaccommodaties, voedselcoöperaties zijn allemaal voorbeelden van gemeenschapskracht. De Brabander organiseert zich vanuit zijn eigen omgeving, vanuit zijn leefwereld om zo een bijdrage te leveren aan de oplossing van een maatschappelijke opgave. Geen van deze initiatieven is verkokerd.

Zeer grote zorgen

Wij verwachten van een provinciale overheid dat ze deze gemeenschapskracht omarmt door lokale en regionale kennis, kunde en ervaringen binnen de provincie op te halen, te delen en te verspreiden om zo in te kunnen zetten binnen alle beleidsterreinen. We hebben hierover op dit moment zeer grote zorgen.

Burgerparticipatie en het zoeken naar draagvlak zien wij als het organiseren van het optimale recht om mee te denken, mee te praten. Tegelijkertijd heb je als overheid de plicht om je betrokkenheid te tonen. Dus naast burgerparticipatie ook overheidsparticipatie.

De samenwerking tussen de overheden en maatschappelijke partners is cruciaal om samen met de gemeenschapskracht de maatschappelijke opgaves van nu en in de naaste toekomst tot een oplossing te brengen. Binnen de Leefbaarheidsalliantie werken onze drie bewonersorganisaties verder aan een vernieuwende en cruciale samenwerking met professionele organisaties als ZET en Zorgbelang en nodigen daarbij andere maatschappelijke partners uit om zich bij ons aan te sluiten.

Zo werken we met elkaar aan de leefbaarheid in het stedelijk en landelijk gebied en aan de brede welvaart in Brabant.

Piet Hein Jonkergouw, voorzitter 't Heft (Platform voor gemeenschapshuizen in Brabant); Evert van Schoonhoven, voorzitter Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant; Pieter van Wijk, voorzitter Koepel van Zorgcoöperaties Zuid-Nederland.